

Савчук Олена Петрівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти, *Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26,* тел.: (+38-048) 752-98-10 e-mail alenka.od.ua@gmail.com [https://orcid.org/ - 0000-0002-0749-6833](https://orcid.org/0000-0002-0749-6833)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

Анотація. Система професійної підготовки майбутніх фахівців технологічної освіти потребує оновлення змісту, пошуку додаткових методів, форм і засобів навчання, які сприятимуть формуванню їх індивідуального стилю професійної діяльності. Одним із інноваційних аспектів технологічної освіти є можливість використання високих технологій у процесі навчання та опанування різноманітних дисциплін, переважно технічного спрямування. Серед основних питань, пов'язаних із впровадженням сучасних технологій навчання, є пошук можливостей поєднання та доповнення традиційних методів реалізації навчального процесу новими методами, які забезпечують формування необхідних якостей майбутнього фахівця. Зазначено, що професійна підготовка набуває особливого значення в сучасних умовах соціально-економічних і соціокультурних перетворень у країні та світі.

Наголошено на необхідності розробки перспективних моделей підготовки конкурентоспроможних учителів трудового навчання, здатних забезпечити поступальний розвиток сучасного суспільства. Визначено провідні тенденції освітнього процесу, які виступають стратегією формування професійної компетентності трудового навчання: використання активних, інтерактивних, цифрових технологій у навчальному процесі. Професійна компетентність визначається рівнем власної професійної технологічної освіти, досвідом та індивідуальною здатністю особи до самовдосконалення.

У статті окреслено актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання в закладах вищої освіти. Професійна компетентність визначається рівнем власної професійної освіти, досвідом викладачів та індивідуальною здатністю особистості до самовдосконалення. Розкрито суть поняття «Професійна компетентність фахівця технологічної освіти». Визначено зміст, особливості та елементи формування професійної компетентності фахівців технологічної освіти в освітньому процесі.

Автор зазначає, що відбувається зміна функцій учителя, зокрема, активно впроваджуються інноваційні технології. Отже, сучасний навчальний заклад у технологічному світі має у своєму розпорядженні найширший арсенал педагогічних інноваційних технологій у процесі навчання. Ефективність їх застосування залежить від наявних інформаційних та інноваційних технологій, матеріально-технічної бази закладу та здатності науково-педагогічного

колективу сприймати ці інновації. Головне завдання вищої школи – навчити абітурієнта працювати самостійно, прагнути до самовдосконалення, творчо мислити, бути готовим до інновацій. Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробці критеріїв, рівнів та показників оцінки якості дослідження.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна підготовка, майбутні вчителі трудового навчання та інформатики, освітній простір, інновації, технологічна освіта, навчальний процес, вища школа.

Savchuk Olena Petrivna, PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the South Ukrainian national pedagogical university named after K. D. Ushynsky

Formation of the professional competence of future specialists in technological education: innovative approaches

Abstract. The system of professional training of future specialists in technological education requires updating the content, finding additional methods, forms, and means of teaching that will contribute to the formation of their individual style of professional activity. One of the innovative aspects of technological education is the opportunity to use high technologies in the process of learning and mastering various disciplines, mainly technical. Among the main issues related to the implementation of modern learning technologies are the search for opportunities to combine and complement traditional methods of implementing the educational process with new methods that ensure the formation of the necessary qualities of the future specialist. It is noted that their professional training acquires special significance in the current conditions of socio-economic and sociocultural transformations in the country and the world.

The leading trends of the educational process are identified, which act as a strategy for the formation of professional competence of labor education: the use of active, interactive, digital technologies in the educational process. Professional competence is determined by the level of own professional Technological education, experience and individual ability of the person for self-improvement.

The article outlines the current problems of professional training of future teachers of labor education teachers in universities. Professional competence is determined by the level of own professional education teachers in universities experience and individual ability of the person for self-improvement. The core of the concepts " Professional competence of a technological education specialist" is revealed. The content, features and elements of the formation of professional competence of technological education specialists in the educational process are determined.

The author notes that there is a change in the functions of the teacher, in particular, actively implementing innovative technologies. Thus, a modern educational institution in the technological world has at its disposal the widest arsenal of pedagogical innovative technologies in the learning process. The effectiveness of

their application depends on the available information and innovative technologies, the material and technical base of the institution and the ability of the scientific and pedagogical team to perceive these innovations. The main task of high school is to teach applicants to work independently, look forward self-improvement, think creatively, be ready for innovation. Perspectives of further scientific studies are in researching the development of criteria, levels and indicators for assessing the research quality.

Keywords: professional competence, professional training, future teachers of labor education and computer science, educational space, innovation, technological education, educational process, high school.

Постановка проблеми. Вища освіта є змінною за своєю структурою, змістом, формами і методами, враховуючи тенденції, перспективи розвитку людства, суспільні реалії, постійне вдосконалення самої системи освіти. Останнім часом помітним є поява різноманітних інноваційних підходів, які покликанні забезпечити якість професійної освіти, індивідуалізувати та диференціювати процес навчання, покращити успішність здобувачів вищої школи та вивести на новий рівень підготовку фахівців технологічної освіти. Аналіз сучасного стану підготовки фахівців у системі професійно-технічної освіти засвідчує, що традиційність науково-методичного супроводу цього процесу не в повній мірі відповідає інформаційному навчальному середовищу. Спрямування технологічної освіти покликане створити комп'ютерно освіченого фахівця, підготовленого до змін суспільно економічних та соціокультурних трансформацій, впевненої майбутньої професійної діяльності, розвитку життєво необхідних ключових та предметних компетентностей, створенні умов для самовизначення, самореалізації та самовдосконалення. Зміст статті полягає у розгляді постановці проблеми підготовки фахівців технологічної освіти на сучасному етапі розвитку освіти та формуванні у здобувачів вищої школи професійної компетентності на засадах впровадження сучасних інноваційних підходів.

Майбутній фахівець технологічної освіти, у сучасних умовах, має бути стійким та конкурентоспроможним до соціально-економічних змін, які відбуваються у суспільстві. Вирішення цієї проблеми вбачаємо у розгляді освітніх інноваційних підходів, сучасних технологій та інноваційних методів навчання для фахівців технологічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням професійної підготовки вчителів трудового навчання займається велике коло науковців (В. Андріяшин, В. Буринський, Р. Гуревич, В. Гусєв, В. Назаренко, Л. Савченко, Д. Сметанін, О. Торубари, Г. Терещук, С. Чистяково та ін.).

Питанням формування професійної компетентності майбутніх фахівців, у тому числі і в галузі технологічної освіти, присвячені наукові роботи вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема С. Амеліної, В. Андрієвської, Я. Болюбаша, В. Байденка, Н. Брюханової, Д. Ващенко, Н. Вінник, В. Галузинського, Т. Герлянд, І. Гушлевської, Л. Даниленко, В. Дьоміна, О. Локшиної, Н. Ничкало, О. Овчарук, В. Радкевич, В. Скар, А. Субетто, Л.

Тархан, О. Хуторського, В. Ягупова. Дослідниками визначено та встановлено, що професійна підготовки майбутніх фахівців буде успішна у подальшій їх професійній діяльності, якщо відбуватиметься формування професійної компетентності.

Аналіз інноваційних процесів у сучасній освіті та підготовки майбутніх учителів до використання інноваційних педагогічних технологій знаходимо в наукових роботах І. В. Гавриш, І. М. Дичківської, І. М. Богданової, Т. М. Демиденко, О. І. Іваницького, Н. І. Клокар та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Професійна підготовка фахівців спеціальності Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) потребує суттєвих змін щодо підходів, методів, засобів, прийомів організації навчання, застосування новітніх підходів та технологій, що дозволить здобувачам вищої освіти забезпечити в сучасних умовах шлях до самовдосконалення, самореалізації та успішність у подальшій професійній діяльності. За таких умов постає нагальне питання розгляду наукових засад формування професійної компетентності майбутніх фахівців технологічної освіти з позиції провадження інноваційних підходів в освіті.

Мета статті постає у розгляді питання особливостей формування професійної компетентності майбутніх фахівців технологічної освіти за ОПП Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) у педагогічному навчальному закладі вищої освіти та визначенні інноваційних підходів з позиції змін, вимог суспільства до майбутньої трудової й професійної підготовки підростаючого покоління в контексті сучасної освітньої парадигми.

Виклад основного матеріалу В переліку нормативно-правових документах з галузі освіти наголошується, що освітній процес потребує змін із введенням в навчальне освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення. Рівень вищої освіти, на сучасному етапі, значною мірою залежить від результативності запровадження інноваційних технологій навчання і саме педагоги покликанні забезпечити підготовку молоді до майбутньої успішної професійної діяльності, яка ґрунтується на засадах впровадження інноваційних підходів.

Інноваційні підходи як спосіб підвищення пізнавальної активності та професійної компетентності фахівців технологічної освіти у освітньому процесі, спрямовані на введення інноваційних змін в існуючу культуру, соціальне середовище та передбачають проектування і реалізацію освітнього процесу, на основі врахування низки чинників: пріоритетності цілей професійної освіти, специфіки змісту навчання, вікового і освітнього рівня учнів, фізичного стану, рівня навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення. Інноваційні підходи стимулюють активну участь у проблемних ситуаціях, які виникають як перед окремою людиною, так і перед цілим суспільством.

Розглянемо шляхи вирішення освітньо-виховних завдань у закладах середньої освіти, які пропонують науковці Ткачук С.І., Коберник О.М [1, с. 64-65]

- формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства;
- ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
- формування здатності розвивати надбання рідної культури з використанням засобів декоративно-ужиткового мистецтва;
- набуття учнями досвіду здійснення технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісних ставлень до трудових традицій;
- оволодіння учнями технологічних умінь і навичок;
- усвідомлення учнями значущості ролі технологій як практичного втілення наукових знань;
- реалізація здібностей та інтересів учнів у сфері предметноперетворювальної діяльності;
- створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня;
- набуття вмінь оцінювати власні результати предметноперетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей.

У сучасному світі педагог стає більш гнучким, динамічним, мобільним, креативним, має інноваційний стиль своєї діяльності, такий що навчає самостійно, активно діяти в ситуаціях, які зазнали соціальних змін, вміє використовувати нові технології навчання, виховання, розвитку молоді, організації навчально-виховного процесу. Інноваційна за змістом і характером професійна діяльність ґрунтуються на психолого-педагогічних теоріях, сучасних дидактичних принципах та нових методологічних засадах, спонукає педагогів до пошуку новітніх засобів освітньої діяльності та методів взаємодії з майбутніми вчителями технологій та інформатики. Інноваційна діяльність педагогів розширює межу дидактичних творчих пошуків та збагачує досвід педагога.

Відмітимо, що у педагогічній теорії є сукупність цілого ряду визначень та трактувань поняття «інновація». Дослідники та науковці мають різні міркування та підходи, щодо даного терміну. Термін «інновація» (у перекладі з латинської мови «*innovatio*» – «оновлення, новизна, зміна») означає нововведення, тобто цілеспрямовані зміни, що вносять у середовище впровадження нові стабільні елементи (нововведення), які викликають перехід системи з одного стану до іншого [2, с. 32].

Інноваційну спрямованість педагогічної діяльності зумовлюють соціально-економічні перетворення, які вимагають відповідного оновлення освітньої політики, прагнення педагогів до засвоєння та застосування педагогічних інновацій. Значну роль відіграє конкуренція закладів вищої освіти, яка стимулює пошук нових технологій, форм, методів організації

освітнього процесу, диктує відповідні критерії щодо підбору науково-педагогічних кадрів.

Інновація освіти - цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог[2, с. 426].

Низка технологій, які змінять світ до 2030 року, безперечно вплинуть і на освіту: будуть застосовуватися «нано-, біо-, інфо-й когнітивна система навчання, мобільні додатки для навчання, онлайн-освіта, технології для розпізнавання емоцій, візуалізація, наприклад космосу, мозку або давніх цивілізацій, за допомогою VRiAR» [3].

У працях науковців Н. Сашньова [4] та Н. Наливайко [5] наголошується на вагомості впровадження гейміфікації в дисциплінах технічного спрямування у вищих навчальних закладах.

Підтримуємо і погоджуємося із думкою Г. Товканець [6] щодо обґрунтувань перспективності запроваджених освітніх інформаційних технологій, які мають значні переваги в підготовці фахівців технічного профілю, а саме: забезпечують контроль результатів засвоєння навчального матеріалу; автоматизують процеси інформаційно-пошукової діяльності викладача та студентів; демонструють на екрані в потрібному темпі перебіг економічних та технологічних процесів; стають засобом соціальної, професійної та пізнавальної мотивації студентів; здійснюють комп'ютерну візуалізацію об'єктів та процесів на виробництві; забезпечують самоконтроль студентів за результатами своєї навчальної діяльності з подальшою корекцією навчання; забезпечують взаємодію студентів з комп'ютерними засобами навчання в режимі інтерактивного діалогу чи звичайного діалогового обміну текстовими командами; інтегрують освітню діяльність та практичну направленість навчання шляхом роботи з комп'ютером (виконання вправ та практичних завдань), пошуком необхідного навчального матеріалу в мережі Інтернет, інтерактивним діалогом з викладачем.

Провідними тенденціями освітнього процесу, які виступають як стратегія формування професійної компетентності фахівців технологічної освіти є: гуманітаризація (спрямованість на людину); технологізація (перехід від теоретичного до практичного дослідження, що передбачає наявність моделі особистісної освіти; цифровізація (направленість професійної підготовки студентів на засадах інформаційної компетентності).

Основним напрямом удосконалення навчально-виховного процесу з формування професійної компетентності фахівців технологічної освіти на засадах впровадження інноваційних підходів вбачаємо у пошуку нових технологій, методів, форм та підходів. Перевагу у роботі надаємо саме особистісно-орієнтованому навчанню, заснованому на сукупності комплексу інновацій, розвивальним, активним та інтерактивним методам і формам організації навчального процесу, проектним, інформаційно-комп'ютерним, ігровим, тренінговим технологіям; методам розв'язання проблем, дослідницько-пошуковим методам та методу проєктів, при яких навчальний процес відбувається на основі постійної активної взаємодії суб'єктів

педагогічного процесу. Проблемні ситуації, творчі лабораторії, дослідницькі проекти, розвиваючі «імітації», мозковий штурм, «вірю не вірю», мікрофон, «не закінченні речення», кросворди з теми, знайди помилку, анімаційні фільми, тестові завдання, створення презентацій тощо.

Інтерактивні види діяльності включають імітаційні та рольові ігри, дискусії, моделюючі ситуації. Одним із сучасних методів є навчання через співробітництво. Він використовується для роботи з соцпартнерами, а також у малих групах. Цей метод ставить своїм завданням ефективне засвоєння навчального матеріалу, вироблення здатності сприймати різні точки зору, вміння співпрацювати та вирішувати конфлікти в процесі спільної роботи.

Інноваційні методи дозволили змінити роль викладача, який є не тільки носієм знання, а й наставником, який ініціює творчі пошуки студентів [7]. «Високі технології» та «освітні технології» у сфері освіти перетворюють картину звичної роботи педагога, вченого, наголошуючи на перевагах установи, регіону, країни у сфері розумової професійної діяльності. Особливість застосування таких технологій дозволяє не тільки включати наукомісткі процеси і мати високу економічну ефективність, але й вимагає для свого освоєння постійного тренування та забезпечує формування та розвитку навичок творчого, логічного мислення та вдосконалення навичок міжособистісної комунікації [8].

З ряду наявних педагогічних технологій, для нашого дослідження актуальним є впровадження у педагогічний процес наступних інноваційних технологій:

Інформаційно-розвивальні (виклад матеріалу під час проведення лекції або семінарського заняття; організація самостійної роботи студентів з вивчення нових знань з інструкцій, комп'ютерних засобів навчання;

Діяльнісні (розв'язання виробничих завдань під час аналізу виробничих ситуацій, розв'язання ситуативних виробничих завдань, ділові ігри, моделювання професійної діяльності в навчальному процесі, організація професійно спрямованої дослідницько-пошукової роботи та ін.);

Розвивальні (творча робота, самостійне визначення способів і засобів вирішення проблемних виробничих ситуацій, проблемне навчання, проблемні лекції, семінари, навчальні дискусії, лабораторно-практичні роботи з елементами дослідництва, ігри.

Особистісно орієнтовані (аудиторна (незначна) і поза аудиторна самостійна діяльність студентів, робота за індивідуальним планом, дослідницька робота, метод проектів тощо).

Педагоги повинні володіти навичками організації навчання з використанням цифрових технологій. «Вимоги до вчителів та викладачів постійно оновлюються й потребують нових, більш складних наборів компетентностей. Обізнаність освітян у сучасних освітніх трендах сприятиме підвищенню їх мотивації та розумінню необхідності свого професійного розвитку» [9, с. 205].

З вищезазначеного, виділимо завдання та напрями діяльності педагогів з формування професійної компетентності майбутніх фахівців технологічної

освіти за ОПП Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) на засадах впровадження інноваційних підходів:

- розробка інноваційних технологій навчання та їх впровадження в освітній процес;
- вибір оптимальних методів, форм і засобів, що продиктовані цілком певними і закономірними зв'язками всіх елементів технології навчання;
- вдосконалення організації навчально-виробничої діяльності здобувачів вищої освіти на засадах впровадження інноваційних підходів та новітніх технологій;
- впровадження передового досвіду з професійної підготовки здобувачів;
- моделювання інноваційної професійної діяльності майбутніх фахівців;
- наявності оперативного зворотного зв'язку, що дає змогу своєчасно коригувати процес навчання;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників, майстрів виробничого навчання та викладачів спец предметів навчального закладу з позиції впровадження інноваційних підходів та новітніх технологій;
- створення єдиної інноваційної системи майбутніх фахівців технологічної освіти, адаптованої до динаміки розвитку сучасного виробництва;
- розробка методичних та дидактичних матеріалів;
- покращення матеріально-технічної бази.

Компетентна у певній галузі людина має відповідні знання і здібності, які дозволяють їй ефективно, свідомо та рішучо в ній діяти. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що має не тільки сформований рівень знань, умінь і навичок, а й інші професійно важливі якості: як загальнопрофесійні, так і особистісні. Так званий компетентнісний підхід розглядається багатьма системами освіти, як новий, такий, що впливає не тільки на саму структуру знань, а й на якість освіти в цілому.

Для нашого дослідження актуальним є представлення дослідником А. Дяченко[10] розгляд групи умінь, що необхідні для формування професійної компетентності майбутнього педагога:

- *перша група вмінь* базується на знаннях про закономірності і розуміння процесу навчання як управління, що передбачає інформаційно-комунікативну, регулятивно-комунікативну та афективно-комунікативну діяльність педагога, в основі якої є інформаційний процес;
- *друга група вмінь* пов'язана з управлінням психічним розвитком студентів на основі цінностей, змістів і ставлень до навколишньої дійсності, особистісно-професійних пріоритетів;
- *третьа група вмінь* передбачає здійснення цілеспрямованих дій під час навчального процесу, організацію та управління діяльністю, спрямованою на досягнення запланованого результату;
- *четверта група вмінь* співвідноситься з вибором адекватних методів, засобів і технологій, створенням оптимальних умов і проектуванням

педагогічного процесу, з виявленням структурних одиниць цього процесу і функціональним підходом до його аналізу, що забезпечують результати;

- *п'ята група вмінь* відображає рефлексивну діяльність педагога, самооцінку, розуміння і прийняття ним нормативних вимог до професійної діяльності, оцінювання на основі аналізу мети здійснюваного педагогічного управління навчальною діяльністю.

Для фахівців технологічної освіти поряд з ключовими існують спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Розглянемо деякі спеціальні (фахові, предметні) компетентності за ОПП Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) 2023р.

- здатність використовувати інновації у професійній діяльності;
- здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти;
- здатність ефективно використовувати наявні інформаційні технології і сучасні мультимедійні засоби у процесі роботи над проектом та презентації, створювати нові (цифрові) освітні ресурси;
- здатність застосовувати знання сучасних технік та технологій, графічної грамотності, практичні вміння та навички проектної, конструкторської, виробничої діяльності при розробці та виготовленні виробів;
- здатність до формування в учнів відповідального ставлення до інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій й безпечного їх використання;
- здатність організовувати роботу в шкільній майстерні (кабінеті), на виробничій діяльності, контролювати і забезпечувати дотримання технології та раціональної експлуатації інструментів і технологічного обладнання.

Мета освітньої програми Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) полягає у забезпеченні якісної підготовки вчителів трудового навчання та технологій, інформатики закладів загальної середньої освіти, які володіють системою концептуальних наукових знань та поглиблених когнітивних і практичних умінь достатніх для розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у сфері освіти.

Професійна діяльність фахівців технологічної освіти передбачає виконання виробничих функцій: дослідницької (розробка та дослідження електронних схем, типових вузлів і пристроїв технічного обслуговування), проектувальної (розробка прикладних програм, архітектури комп'ютера, системних програм, комп'ютерних мереж, робота з базами даних), технічної (організація та обслуговування обчислювальних процесів, управління проектами та ін.) та розв'язання різного класу завдань діяльності (стереотипних, діагностично-пошукових, евристичних). У професійній діяльності компетенція суб'єкта визначається посадовими обов'язками й посадовою інструкцією, а в системі освіти цілями навчальної діяльності суб'єкта освіти і навчальним планом.

Професійна компетентність фахівця технологічної освіти розуміється нами як інтегральна характеристика здобувача вищої освіти у володінні відповідними компетентностями в галузі технологічної освіти та передбачає

ефективне вирішення завдань професійної діяльності, здатність до досягнення більш якісного результату праці, готовність розв'язувати специфічні для даної професії завдання, певні дії для їх виконання, доведені до рівня умінь, що засновані на системному і глибокому освоєнні знань та ставлення до професії як до цінності.

Професійна підготовка майбутніх фахівців технологічної освіти передбачає цикл спеціальних технічних дисциплін, під час викладання яких студенти набувають техніко технологічних знань; отримують досвід практичної діяльності; вчаться розуміти мову техніки і технології; використовують конструкторську і технологічну документацію; знайомляться з навчальним обладнанням; приділяють увагу формуванню технічних понять, просторових уявлень; уміння складати і розбирати креслення і схеми; розширюють політехнічний кругозір [11].

Формування професійної компетентності у фахівців технологічної освіти на засадах інноваційних підходів дозволяє покращити, вдосконалити та підняти на якісно новий рівень педагогічний процес, підвищити рівень навчальних досягнень здобувачів спеціальності «Трудове навчання та технології. Інформатика», забезпечує психолого - емоційну комфортність і подальшу соціальну адаптованість здобувачів вищої освіти у майбутній професійній їх діяльності, готовність реалізувати особисті якості, практичні знання в індивідуальній чи колективній (груповій) діяльності, сприяє розвитку інтелектуальних і моральних якостей, критичного і творчого мислення, вміння працювати з інформацією, відповідальності, ініціативності, комунікативності, самостійності мислення, викликає цікавість до процесу навчання, стимулює їх професійний зростання і подальше освоєння нових методів. Здобувачі вищої технологічної освіти стають ініціативними, активними, учасниками навчально-виховного процесу, мають внутрішню мотивацію до навчання, що є важливим для їх особистісного та професійного розвитку.

На основі проведеного теоретичного аналізу, формування професійної компетентності фахівців технологічної освіти визначаємо як систематичний, цілеспрямований процес розвитку особистісних та професійних якостей, спрямований на професійне самовдосконалення майбутнього вчителя технологій, здатних до самостійної та впевненої практичної діяльності, творчого вирішення та розв'язання професійних проблем, вільно орієнтуватися в професійному середовищі, володіти культурою праці та успішно вирішувати складні професійні завдання на засадах освітніх інноваційних підходів, сучасних технологій та методів навчання. Гарна обізнаність здобувачів технологічної освіти у інформаційних технологіях – шлях до успіху в працевлаштуванні та запорука ефективною та продуктивною освітньою діяльністю.

Висновки Сьогодні здобувач вищої технологічної освіти повинен відповідати вимогам суспільства щодо майбутньої його професійної діяльності: володіти організаторськими, комунікативними, академічними, мовними здібностями; бути креативним; самостійним; мати добре розвинуте просторове, технічне, вербально-логічне і педагогічне мислення; естетичний смак; ефективно використовувати робочий час, прийоми праці; економно витратити

матеріали, електроенергію. Фахівця технологічної освіти відрізняє від інших фахівців - специфіка професійної дизайнерсько-технологічної діяльності, а саме: трудова активність і творче, раціоналізаторське ставлення до процесу праці; трудова, виробнича, технологічна дисципліна; відмінна якість продукції; естетичний смак; вміння застосовувати різноманітні педагогічні методи та методичні прийоми, а також прагнути залучення до навчально-професійної

Формування майбутнього фахівця нового покоління за освітньою програмою Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) відбувається сьогодні в умовах перегляду змісту вищої педагогічної освіти й професійної підготовки на основі загальних положень системного підходу, використанні розробки й реалізації інноваційних педагогічних технологій, застосуванні освітніх інноваційних підходів, сучасних технологій та методів навчання, які якісно впливають на успішну майбутню професійну діяльність, підвищення пізнавальної активності та професійної компетентності фахівців технологічної освіти у навчально-виховному процесі, і є запорукою конкурентоспроможності фахівців технологічної освіти.

Впровадження інноваційних підходів дозволяє забезпечити ефективну реалізацію професійної педагогічної діяльності майбутніх вчителів технологій в майбутньому, покращити, вдосконалити та підняти на якісно новий рівень педагогічний процес, підвищити рівень навчальних досягнень здобувачів спеціальності (Трудове навчання та технології. Інформатика).

Перспективи подальших розвідок у досліджуваному напрямі полягають у розробці критеріїв, рівнів та показників формування професійної компетентності майбутніх фахівців технологічної освіти у освітньому процесі.

Література:

1. Ткачук С.І., Коберник О.М. Основи теорії технологічної освіти : навчальний посібник Умань: Візаві, 2014. 304 с.
2. Буркова Л. Ключ до управління: Класифікація педагогічних інновацій як елемент механізму керування інноваційним процесом в освіті / Л. Буркова // Директор школи, ліцею, гімназії. – № 1. – С. 31–37.
3. Соболева Г. Г. Інноваційні технології як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства / Г. Г. Соболева // Молодий вчений. - 2018. - № 2(1). - С. 424-427. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2\(1\)_102](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2(1)_102).
4. Економічна стратегія України 2030. Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/index.html> (дата звернення: 15.10.2023).
5. Сашньова, М.В, Впровадження гейміфікації в дисциплінах технічного спрямування у вищих навчальних закладах / М.В. Сашньова, А.М. Загорулько // *ІЮГОС*. – 2020. – С. 54-57 <https://doi.org/10.36074/11.12.2020.v2.1>
6. Жерновникова О. А., Перетяга Л. Є., Ковтун А. В., та ін. Технологія формування цифрової компетентності майбутніх учителів засобами гейміфікації. 2020. Т. 75, №1. – С. 170–185.
7. Товканець Г. В. Інформаційно-комунікаційне забезпечення освітнього процесу. *Актуальні проблеми економіки*. – 2009. – № 12. – С. 225-231.
8. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / за заг. ред. Х. Ш. Бахтіярова.– Київ: НТУ, 2017. – 172 с.
9. Дудка У. Т. Використання інноваційних технологій навчання як запорука ефективності освітнього процесу. Актуальні питання сучасної науки: зб. наук. праць III

всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Бережани, 6 квітня 2020 р.). Бережани: ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний коледж», 2020. С. 188–194.

10. Струтинська О. В. Сучасні освітні тренди в умовах розвитку цифрового суспільства / О. В. Струтинська, М. А. Умрук // Інноваційна педагогіка. – 2020. – Вип. 26. С. 201–205. URL:

<http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/26/42.pdf>(датазвернення:15.10.2023)

11. Дяченко А.О. Теоретичний аналіз поняття «технологічна компетентність педагога. / А.О. Дяченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2013. Вип 8, Ч. 2. – С. 53–59.

12. Савчук О.П. Особливості професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій / Савчук О.П. // Materials of the XIII international scientific and practical conference «Science without borders-2017» (30 March-07 April 2017) .–Volume 4 Pedagogical sciences, Sheffield science and education ltd.–P. 8-11.

References:

1. Tkachuk, S.I., Kobernyk, O.M. (2014). *Osnovy teorii tekhnologichnoi osvity [Basics of the theory of technological education]*. Uman: Vizavi. [in Ukrainian].

2. Sobolieva, H. H. (2018). *Innovatsiini tekhnologii yak chynnyk pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Innovative technologies as a factor in increasing the competitiveness of the enterprise]*. Young Scientist. [in Ukrainian].

3. Ekonomichna stratehiia Ukrainy 2030. *Ukrainskyi instytut maibutnoho.[Economic strategy of Ukraine 2030. Ukrainian Institute for the Future]* navchalnomu-rotsi. URL: <https://strategy.uifuture.org/index.html> / [in Ukrainian].

4. Sashnova, N. V., & Zagorulko, A.M. (2020). *Vprovadzhennia heimyfikatsii v dystsyplinakh tekhnichnoho spriamuvannia u vyshchych navchalnykh zakladakh [Implementation of gamification in technical disciplines in higher educational institutions]*. Volume 2. S. 54-58. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.36074/11.12.2020.v2.1>

5. Zhernovnykova O. A., Peretiha L. Ye., Kovtun A. V., ta in. (2020). *Tekhnologhiia formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv zasobamy heimyfikatsii [Technology of formation of digital competence of future teachers by means of gamification]*, 1 (75) , 170–185.

6. Tovkanets H. V. (2009) *Informatsiino-komunikatsiine zabezpechennia osvithnoho protsesu.[Information and communication support of the educational process.] Aktualni problemy ekonomiky*, 12, 225-231. [in Ukraine].

7. Bakhtiarova, Kh. Sh. (2017). *Innovatsiini tekhnologii navchannia [Innovative learning technologies]* Kyiv: NTU. [in Ukrainian].

8. Dudka, U. T. (2020). *Vykorystannia innovatsiinykh tekhnologii navchannia yak zaporuka efektyvnosti osvithnoho protsesu [The use of innovative learning technologies as a guarantee of the effectiveness of the educational process]*. Proceedings from: III Vseukrainska naukovo-practichna internet-konferenciia «Aktualni pytannia suchasnoi nauky» – III AllUkrainian scientific and practical Internet conference «Actual issues of modern science». Berezhany: VP NUBiP Ukrainy «Berezhanskyi ahrotekhnichnyi koledzh». [in Ukrainian].

9. Strutynska O. V., Umryk M. A. (2020). *Suchasni osvithni trendy v umovakh rozvytku tsyfrovoho suspilstva [Modern educational trends in the conditions of the development of the digital society]*. *Innovatsiina pedahohika*. 26, 201-205 [in Ukrainian].URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/26/42.pdf>(датазвернення:15.10.2023)

10. Diachenko, A.O. (2013) *Teoretychnyi analiz poniattia «tekhnologichna kompetentnist pedahoha» [Theoretical analysis of the concept of "technological competence of the teacher.] Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia – Problems of modern teacher training*, : Uman, 2013. 8, 53–59.]. [in Ukrainian].

11. Savchuk, O.P. (2017) *Osoblyvosti profesiino-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv tekhnologii [Peculiarities of professional and pedagogical training of future technology*

teachers]. *Materials of the XIII international scientific and practical conference «Science without borders-2017»*. (pp.8-11). [in America].